

BÖLÜM 5

ATAK-S YERLİ YUMURTACI HİBRİTLERDE FARKLI YETİŞTİRME SİSTEMİNİN VERİM ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ

Kadriye KURŞUN¹
Mikail BAYLAN¹

1. GİRİŞ

İnsanların bedensel ve zihinsel gelişimlerini sağlıklı bir şekilde gerçekleştirebilmek için hayvansal protein alması şarttır. Hayvansal protein kaynakları içerisinde yumurta en düşük fiyatlı, herkes tarafından sevilerek tüketilen, lezzetli, hemen her yerde kolayca bulunabilen bir üründür. Biyolojik değeri tam olan bir gıda maddesi olarak kabul edilen yumurta, çok eski zamanlardan beri insan gıdası olarak kullanılmaktadır (Doğan, 2008). Yıllardır yapılan ve yapılmaya devam eden araştırmalar sayesinde yumurta tavukçuluğu konusunda ciddi bir ilerleme sağlanmıştır. Ülkemizde 1960 yılının sonlarında yumurta tavukçuluğu konusunda planlı ıslah ve yerli hibrit ebeveynleri elde etmeye yönelik çalışmalara başlanmış, 1970'li yıllarda da dış kaynaklı hibrit ebeveyn soylardan faydalandığı ifade edilmiştir (Düzgüneş ve ark., 1982). 1995 yılında Kanada'dan 10 saf tavuk hattı getirilmiştir. Bunların 6'sı kahverengi yumurtacı, 4'ü beyaz yumurtacı yumurtacıdır. Bu saf tavuk hatları ile Ankara Tavukçuluk Araştırma Enstitüsü (ATAE) tarafından yürütülen çalışmalar sonucunda

¹ Çukurova Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Zootekni Bölümü, Adana, Türkiye
*Sorumlu Yazar: kadriyehatipoglu01@gmail.com

teminden elde edilen yumurtalarda kabuk ağırlığı, kabuk kalınlığı, kırılma direnci, ph daha yüksek çıkmıştır. Tüm bu sonuçların ışığında Atak-S yerli ticari yumurtacı hibritlerin yetiştirme sistemi olarak yerde yetiştirmenin daha avantajlı olduğu söylenebilir.

KAYNAKLAR

- Akram, M., Shah, A.H., and Khan, M.I., 2000. Effect of Varying Floor Space on Productive Performance of Japanese Quail Breeders Maintained Under Litter Floor and Cage Housing Systems. *Pakistan Journal of Agricultural Sciences*, 27(4):193-197.
- Artan, S., 2015. Köy, Serbest ve Kafes Sistemlerinde Üretilen Yumurtaların Kalite Özellikleri Bakımından Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Ordu Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Zootečni Anabilim Dalı, Ordu, 2015.
- Atasoy, F., 2000. Tavuk yetiştiriciliğinde altlığın kullanılması ve önemi. *Lalahan Hay Araştırma Derg.*, 40: 90-97.
- Ayaz, E., 2019. Tavuklarda Farklı Yetiştirme Sisteminin Verim Özellikleri, Kalite Kriterleri Ve Yumurta Kabuğu Mikrobiyal Yük Bakımından Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Zootečni Anabilim Dalı, Adana.
- Cunha, R.G.T., 2007. A Brazilian Perspective of Layer Welfare. *World Poultry*, 23(6):35-36,
- Doğan, H., 2008. Adana 'da satışa sunulan yumurtalarda sunuş çeşitliliği ve kalite değişimi üzerine bir çalışma. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Zootečni Anabilim Dalı, Adana.
- Durmuş, İ., 2006. Geliştirilmekte Olan Yerli Beyaz Yumurtacı Saf Hatlar Ve Hibritlerinin Verim Özellikleri, Yumurta Kalitesi Ve Kuluçka Sonuçlarının Belirlenmesi. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Zootečni Anabilim Dalı, Ankara.
- Düzgüneş, O., Karazeybek, M., Yüceer, F., Büyükbeci, İ., Boğa, A.G., Bilici, H., Güneş, M., Murta, N., 1982. Yumurta Verimi Yönünde dış Kaynaklı Ticari Hibritlerle Ankara Tavukçuluk Araştırma Enstitüsünde Geliştirilen Yerli Ticari Hibritlerin Özel Sektör Koşullarında Çeşitli Verimler Bakımından Karşılaştırılmaları. *Tavukçuluk Araştırma Enstitüsü Yayınları No: 22* Ankara.
- Dvrak, P., Suchy, P., Strakova, E., Dolezalova, J., 2010. Variation in Egg Yolk Colour in Different Systems of Rearing Laying Hens. *ACTAVET. BRNO*, 79: S13-S19; doi: 10.2754/avb201079S9S013.
- Ekinci, Ö., 2013. Farklı Kafes Yoğunluklarında Barındırılan yumurtacı Tavukların Rasyonlarına Özel Bitkisel Ekstraktlar ve Vitamin İlavasının Verim, yumurta Kalitesi ve Bazı Kan Parametrelerine Etkileri. Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Fen bilimleri Enstitüsü, Zootečni anabilim Dalı, Erzurum.
- Erensayın, C., 2000. Bilimsel-Teknik-Pratik Tavukçuluk (yumurta Tavukçulu-

- ğu). Nobel Yayın Dağıtım Ltd. Şti, Ankara, Cilt:2, Yayın No:184, 472s.
- Friars, G.W., Faairful, R.W., Gavora, J.S., Gowe, R.S. 1978. "Egg Solid Yields in Selected and Control strains at Different Ages". Processing and Abstracts Worlds' Poultry Congress Rio De Janerio, 1612-1617.
- Gözet, B., 2017, Japon Bildircinlarında (*Coturnix coturnix Japonica*) Farklı Yetiştirme Sistemlerinin Besi Performansı, Karkas ve Et Kalitesine Etkisi, Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Bitirme Tezi, 2017.
- Gregory, N.G., Wilkins L.J., 1990. Eleperuma, S.D., Ballantyne, A.J., Overfield, N.D. Broken Bones İn Domestic Fowls: Effects of Husbandry System And Stunning Method in End-of-Lay Hens." Br. Poult. Sci., 31: 59-69.
- Keeling, L.J., Hughes, Bo, Dun, P., 1994. Performance of Free-Range Laying Hens in A Polythene House and Their Behavior on Range. Farm Building Progress (94) October 1994 ,ss(21-24).
- Mineki, M., Kobayashi, M. 1998. Micro Structural Changes İn Stored Hen Egg Yolk. J. Poultry. Sci. 35:285-294.
- Mostert, Be, Bowers, E.H., Van Der Walt, J.C., 1995. Influence of Different Housing Systems on The Performance of Hens of Four Laying Strains. S. Afr. J. Animal, 25(3):80- 86.
- Pavlovski, Z., Masic,B., Josipovic,S., Hopic,S., 1992. The Effect of System of Housing on The Laying Performance of Hens in Small Flocks. Biotechnologija U Stocarstvu, Vol. 8, No. 1- 2:57-63.
- Performansdergileri, 2020. <http://performansdergileri.com/yerli-yumurta-ci-hibrit-akbay-h> (Erişim tarihi: 17.10.2022).
- Sarıca, M., Erensayın, C., 2009. Tavukçuluk Bilimi Yetiştirme, Besleme, Hastalıkları" Ed. Türkoğlu, M., Sarıca, M., Bey Ofset, 3. Basım, Ankara, 588.
- Sarıca, M., Erensayın, C., 2014. Tavukçuluk Bilimi, Yumurta Tavuğu Yetiştiriciliği (Ed.Türkoğlu, M., Sarıca, M.) Bey ofset, 4. Basım, Ankara, 293s.
- Shields, S., Duncan, I.J.H., 2013. An HSUS report: A Comparison of the welfare of hens in Battery cages and alternative systems." <http://www.humanesociety.org/assets/pdfs/farm/hsus-a-comparison-of-the-welfare-of-hens-in-battery-cages-and-alternative-systems.pdf/> 28.04.2013.
- Şekeroğlu, A., Sarıca, M., 2005. Serbest Yetiştirme (Free-Range) Sisteminin Beyaz ve Kahverengi Yumurtaçı Genotiplerin Yumurta Verim ve Kalitesine Etkisi. Tavukçuluk Araştırma Dergisi 6 (1): 10-16.
- Ulucak, N. 1991. Yumurta Büyüklüğü Nelere Bağlıdır. Teknik Tavukçuluk Dergisi, 72: 25-40.
- Yiğitoğlu, E., Testik, A., 2008. Atak-S Yumurtaçı Tavuk Hibritlerin Çukurova (Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Araştırma ve Uygulama Çiftliği) Koşullarında Performansının Saptanması" Ç.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Cilt: 18-2.